

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de hotărâre a Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat regional

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Autoritatea publică responsabilă de elaborarea și promovarea proiectului hotărârii Plenului Consiliului Concurenței cu privire la aprobarea Regulamentului privind evaluarea ajutorului de stat regional (în continuare – *Regulament*) este Consiliul Concurenței.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

În conform art. 341 alin. (1) din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014 (în continuare – *Acordul de Asociere*), părțile adoptă sau mențin, după caz, legislația privind controlul ajutoarelor de stat.

Respectiv, în contextul obținerii de către Republica Moldova a statutului de țară candidat pentru aderare la Uniunea Europeană și a Programului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova 2021-2027, în vederea realizării angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, și anume, de a menține și armoniza cadrul normativ național din domeniul concurenței, a fost inițiat procesul de transpunere a cadrului normativ al Uniunii Europene la nivel de cadru normativ secundar național ce vizează domeniul de ajutor de stat regional.

Potrivit art. 340 alin. (1) al Acordului de Asociere, ajutoarele de stat se evaluează pe baza criteriilor care decurg din aplicarea normelor în materie de concurență aplicabile în UE, în special a articolului 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile UE, inclusiv jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Prin urmare, în vederea asigurării cadrului normativ secundar național necesar care conține prevederi transpuse din cadrul normativ al Uniunii Europene ce vizează domeniul de ajutor de stat regional, noul Regulament transpune parțial în ceea ce vizează ajutorul de stat regional Regulamentul (UE) Nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă

în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 187 din 26 iunie 2014, CELEX: 32014R0651 (cu modificările și completările ulterioare) și Anexa 1, Partea III.1.A, partea III.1.B și partea III.1.C din Regulamentul (CE) Nr. 794 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 140 din 30 aprilie 2004, CELEX: 02004R0794-20160317.

Totodată, Regulamentul transpune Comunicarea Comisiei - Orientări privind ajutoarele de stat regionale 2021/C 153/01, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 153/1 din 29.04.2021, CELEX: 52021XC0429(01) și Comunicare a Comisiei de modificare a punctului 188 și a anexelor I și IV la Orientările privind ajutoarele de stat regionale în ceea ce privește evaluarea la jumătatea perioadei a hărților ajutoarelor regionale pentru perioada 1 ianuarie 2022-31 decembrie 2027(2023/C 194/05), CELEX:52023XC0602(01).

Elaborarea Regulamentului este prevăzută ca acțiune nr. 70, 72 și 73 al Capitolului 8: Politica din domeniul concurenței, Clusterul 2 din Anexa A al Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025 – 2029 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În prezent, evaluarea ajutoarelor de stat pentru dezvoltare regională este reglementată de Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.02/2020.

Regulamentul aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr.02/2020 transpune vechea *Comunicare Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2014-2020, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 209 din 23 iulie 2013 CELEX: 52013XC0723(03)*, care nu mai produce efecte juridice, fiind abrogată prin *Comunicarea Comisiei - Orientări privind ajutoarele de stat regionale 2021/C 153/01, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 153/1 din 29.04.2021 CELEX: 52021XC0429(01)*.

În aceste condiții, se impune elaborarea noului Regulament care va asigura armonizarea cadrului normativ secundar ce vizează domeniul de ajutor de stat regional, în acord cu prevederile noii Comunicări a Comisiei - Orientări privind ajutoarele de stat regionale 2021/C 153/01, publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 153/1 din 29.04.2021 CELEX: 52021XC0429(01).

Totodată, proiectul Regulamentului transpune parțial Regulamentul (UE) Nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 187 din 26 iunie 2014 CELEX: 32014R0651, în partea ce vizează ajutoarele regionale.

Ajutorul de stat este un instrument important al politicii de stat în domeniul concurenței, ce determină semnificativ comportamentul agenților economici, contribuind la crearea premiselor unui echilibru între respectarea regulilor de concurență și exercitarea de către stat a funcțiilor sale.

Acordarea ajutoarelor de stat regionale pentru investiții este justificată de necesitatea susținerii dezvoltării regionale prin sprijinirea investițiilor și a creării de noi locuri de muncă, prin extinderea și diversificarea activităților economice ale întreprinderilor situate în regiunile slab dezvoltate și prin încurajarea întreprinderilor să înființeze noi unități în aceste regiuni. În scopul favorizării acestei dezvoltări și al reducerii potențialelor efecte negative ale unor eventuale relocalizări, este necesar ca acordarea acestor ajutoare de stat să fie subordonată menținerii pentru o perioadă minimă a investițiilor realizate și a locurilor de muncă create în regiunea respectivă.

Ajutoarele regionale au drept scop corectarea dezechilibrelor regionale și se acordă doar dacă servesc unui obiectiv de interes comun, au efect stimulat clar, sunt adecvate și proporționale cu obiectivele de dezvoltare regională, sunt acordate în condiții de transparență deplină, fac obiectul unui mecanism de control și al unei evaluări regulate și nu afectează în mod negativ condițiile concurențiale, într-o măsură care contravine interesului comun.

Valoarea ajutorului de stat pentru dezvoltare regională raportat, în perioada 2021-2023 a constituit cca 2137,11 mln. lei. Obiectivul acordării ajutoarelor de stat pentru dezvoltare regională este de a sprijini dezvoltarea economică și crearea de locuri de muncă în unele regiuni mai slab dezvoltate ale țării.

Respectiv, noul Regulament vine să asigure un cadru normativ național secundar armonizat cu noul cadru normativ al UE din domeniul ajutoarelor regionale, pentru a oferi întreprinderilor din Republica Moldova aceleași drepturi de a beneficia de ajutor de stat în aceleași condiții și cu o intensitate corespunzătoare de care beneficiază întreprinderile din statele membre ale UE.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul Regulamentului este aplicat schemelor de ajutoare regionale, ajutoarelor individuale acordate în cadrul unor scheme de ajutoare și ajutoarelor ad-

hoc, acordate în toate sectoarele de activitate economică, cu excepția celor care fac obiectul unor norme speciale privind ajutorul de stat, cum ar fi sectorului pescuitului și acvaculturii, sectorului agricol primar, transporturile, rețelele în bandă largă și energia, cu excepția cazurilor în care ajutorul de stat este acordat în cadrul unei scheme orizontale de ajutoare regionale de exploatare.

Regulamentul prevede domeniile sale de aplicare cât și domeniile exceptate de la aplicare, condițiile de evaluare generală a compatibilității ajutorului regional și de aplicare a evaluării simplificate a ajutoarelor regionale, regulile de cumulare a ajutoarelor regionale cu alte tipuri de ajutor, norme privind evaluarea ex post a ajutoarelor regionale pentru care este obligatorie o astfel de evaluare, de către furnizorii ajutoarelor de stat pe durata schemei, precum și aspecte privind publicarea informațiilor privind ajutoarele acordate de către furnizorii ajutoarelor de stat pe propriile pagini web, raportare și monitorizare a ajutoarelor regionale.

Regulamentul stabilește criteriile în care ajutoarele regionale pot fi considerate compatibile cu mediul concurențial normal, precum și criteriile pentru identificarea regiunilor eligibile pentru acordarea ajutoarelor regionale întreprinderilor din zonele identificate pe harta ajutoarelor regionale în Republica Moldova, raportarea și monitorizarea.

Ca element novativ proiectul Regulamentului prevede criteriile pentru evaluarea simplificată a compatibilității ajutoarelor de stat, fiind transpuse dispozițiile relevante din Regulamentul (UE) Nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 referitor la prag, costuri eligibile, intensitate, efect stimulat etc, aplicabile atât ajutoarelor care fac obiectul evaluării simplificate, cât și celor care fac obiectul evaluării generale. Această abordare a fost oferită ca soluție temporară până la aderare de către experții internaționali fiind astfel similară practicii anterioare urmată de alte state care au purtat negocieri de aderare și au aderat la UE.

Totodată, proiectul Regulamentului conține prevederi aplicabile ajutoarelor care fac obiectul evaluării generale a compatibilității ajutoarelor de stat regionale pentru investiții sau exploatare - criteriile cumulative care sunt examinate pentru evaluarea compatibilității ajutorului notificat: contribuția la un obiectiv de interes comun bine definit; necesitatea intervenției statului; caracterul adecvat al măsurii de ajutor; efectul stimulat; proporționalitatea ajutorului; evitarea efectelor negative nejustificate asupra concurenței; transparența ajutorului.

Proiectul Regulamentului stabilește prevederi aferente evaluării ex-post pentru schemele de ajutoare care prezintă un potențial ridicat de denaturare a concurenței, pentru schemele cu bugete mari sau care cuprind caracteristici noi ori atunci când

sunt prevăzute modificări semnificative ale pieței, ale tehnologiei sau ale reglementărilor. În aceste cazuri, notificarea intenției de acordare a ajutorului regional trebuie făcută concomitent cu prezentarea unui plan de evaluare, care se implementează de furnizor pe durata schemei și se finalizează cu un raport de evaluare. În baza analizei calitative a raportului de evaluare prezentat de furnizor, Consiliul Concurenței poate limita durata schemelor respective (de regulă, la maximum patru ani), cu opțiunea de a notifica prelungirea acestora ulterior.

Proiectul Regulamentului stabilește criteriile pentru identificarea zonelor eligibile pentru ajutoare regionale și stabilește intensitățile maxime admise a ajutorului de stat regional pentru investiții inițiale, ce poate fi acordat în Republica Moldova întreprinderilor mari, respectiv mici și mijlocii, în perioada 2025-2027, astfel cum sunt definite în reglementările în domeniul ajutorului de stat. Zonele desemnate vor fi identificate pe harta ajutoarelor regionale ca Anexa nr. 1 la Regulament, care stabilește zonele eligibile înainte de acordarea ajutoarelor regionale întreprinderilor situate în aceste zone.

De asemenea, proiectul prevede intensități majorate cu până la 20 de puncte procentuale pentru întreprinderile mici și microîntreprinderi sau cu până la 10 puncte procentuale pentru întreprinderile mijlocii, iar pentru regiunile cu pierderi de populație intensitatea maximă a ajutorului aplicabilă se majorează cu 10 puncte procentuale.

Repartizarea regiunilor este efectuată conform nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova nivelul 2 (în continuare – NUTS 2), precum sunt definite în Hotărârea Guvernului nr. 570/2017 cu privire la aprobarea Nomenclatorului unităților teritoriale de statistică al Republicii Moldova.

Totodată, în cazul în care apar modificări semnificative în indicatorii economici, în structura administrativ-teritorială sau în politica națională privind dezvoltarea regională, Consiliul Concurenței poate modifica sau actualiza harta ajutoarelor regionale.

Proiectul Regulamentului prevede în Anexa nr. 3 informațiile care trebuie făcute accesibile pe paginile web a furnizorilor de ajutoare de stat a căror valoare depășește 100 000 EUR pentru a fi asigurată transparența ajutoarelor de stat regionale de către furnizor.

Având în vedere că, proiectul Regulamentului a fost elaborat cu scopul de a armoniza cadrul normativ național din domeniul concurenței, constituind respectiv o realizare a angajamentelor internaționale asumate de RM față de UE, în temeiul art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, se propune ca proiectul Regulamentului să intre în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al

Republicii Moldova.
3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare
Opțiuni alternative nu au fost identificate. Opțiunea de a nu interveni și a nu a aproba noul Regulament privind evaluarea ajutorului de stat regional nu a fost luată în calcul. Actualizarea cadrului normativ național secundar în domeniul ajutoarelor de stat regional este necesară în vederea apropierii acestuia cu legislația UE ce vizează ajutoarele regionale, creșterii eficienței în utilizarea fondurilor publice și sporirii atractivității investiționale a regiunilor defavorizate din Republica Moldova.
4. Analiza impactului de reglementare
4.1. Impactul asupra sectorului public
Proiectul Regulamentului prevede un efort administrativ și financiar pentru instituțiile statului responsabile de implementarea ajutorului de stat regional. Acest lucru presupune analiza și evaluarea notificărilor de ajutor de stat, monitorizarea și verificarea condițiilor de eligibilitate a întreprinderilor și notificarea măsurii de sprijin în acord cu criteriile de compatibilitate a ajutorului regional prevăzute de Regulament. De asemenea, proiectul prevede verificarea și monitorizarea de către Consiliul Concurenței a respectării normelor de ajutor de stat pentru întreprinderi. Aceasta va implica costuri administrative și un efort de coordonare între instituțiile statului, dar care va depăși efectul pozitiv adus mediului concurențial și implicit întreprinderilor beneficiare de ajutor de stat și cetățenilor, fie în calitate de consumator final, fie ca angajat, prin locurile de muncă create. Impactul general asupra sectorului public este unul semnificativ din perspectiva resurselor umane și financiare implicate în acordarea și autorizarea ajutorului de stat.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat regionale nu va implica cheltuieli suplimentare de la bugetul public de stat prevăzut pentru Consiliul Concurenței.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Proiectul Regulamentului va crea un cadru juridic normativ secundar clar, previzibil și uniform pentru autorizarea ajutoarelor de stat pentru dezvoltare regională acordate întreprinderilor eligibile conform intenției de a acorda un ajutor de stat sau de a modifica un ajutor existent în baza unui proiect de act juridic notificat Consiliului Concurenței de către furnizorul și/sau inițiatorul ajutorului de stat. Noul Regulament va genera efecte pozitive asupra sectorului privat prin sprijinirea investițiilor în raport cu impactul acesteia asupra concurenței, extinderea și

diversificarea activităților economice ale întreprinderilor situate în regiunile slab dezvoltate și încurajarea întreprinderilor să înființeze noi unități în aceste regiuni.

4.4. Impactul social

Proiectul noului Regulament va avea impact social semnificativ, în condiția în care dezvoltarea regională a regiunilor slab dezvoltate prin sprijinirea investițiilor, extinderea și diversificarea activităților economice ale întreprinderilor, încurajarea întreprinderilor să înființeze noi unități în aceste regiuni contribuie la crearea de noi locuri de muncă și reducerea nivelului de șomaj, ridicarea nivelului de trai al populației, reducerea migrației interne și externe, fapt care va opri depopularea Republicii Moldova.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Regulamentul nu stabilește prevederi care ar putea avea impact direct asupra datelor cu caracter personal. Regulamentul oferă reglementări privind măsurile de sprijin pentru dezvoltare regională oferite întreprinderilor.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Proiectul nu stabilește prevederi care ar putea avea impact direct asupra egalității de gen și nu prevede promovarea unor măsuri discriminatorii.

4.5. Impactul asupra mediului

Proiectul nu stabilește prevederi care ar putea avea impact direct negativ asupra mediului înconjurător.

În cadrul procedurilor de investiții prin extinderea și diversificarea activităților economice în regiunile slab dezvoltate se vor respecta toate normele de mediu aplicabile, inclusiv obținerea autorizațiilor de mediu, evaluarea impactului asupra mediului (atunci când este cazul) și implementarea măsurilor de protecție a mediului.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

4.6.1 Impactul asupra concurenței.

Aprobarea și aplicarea coerentă a acestui Regulament va genera efecte pozitive asupra mediului concurențial și un impact semnificativ asupra dezvoltării economiei. Actul normativ va crea un cadru clar și echitabil pentru acordarea sprijinului financiar întreprinderilor din regiunile slab dezvoltate, astfel încât să stimuleze investițiile fără a denatura concurența pe piață.

Astfel, noul Regulament va asigura promovarea eficacității sporite a cheltuielilor publice printr-o contribuție îmbunătățită a ajutoarelor de stat la realizarea obiectivelor de interes comun și analizarea cu mai mare rigurozitate a efectului stimulat, limitarea ajutorului la minimum necesar și evitarea eventualelor efecte negative ale ajutoarelor asupra concurenței.

Alte impacturi și informații relevante nu au fost identificate și analizate.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

Prezentul proiect face parte din categoria actelor normative secundare cu scop de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene din domeniul ajutorului de stat regional.

Proiectul transpune în mare parte Comunicarea Comisiei - Orientări privind ajutoarele de stat regionale 2021/C 153/01, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 153 din 29 aprilie 2021 CELEX: 52021XC0429(01);

- în partea ce vizează zona asistată "a", transpune Comunicarea Comisiei de modificare a punctului 188 și a anexelor I și IV la Orientările privind ajutoarele de stat regionale în ceea ce privește evaluarea la jumătatea perioadei a hărților ajutoarelor regionale pentru perioada 1 ianuarie 2022-31 decembrie 2027(2023/C 194/05), CELEX:52023XC0602(01).

- în partea ce vizează ajutoarele regionale transpune partial Regulamentul (UE) Nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 187 din 26 iunie 2014 (cu modificările și completările ulterioare) CELEX: 32014R0651;

- transpune integral Anexa 1, Partea III.1.A, partea III.1.B și partea III.1.C din Regulamentul (CE) Nr. 794 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 140 din 30 aprilie 2004, CELEX: 02004R0794-20160317.

Obligația de transpunere este prevăzută de acțiunii nr. 70, 72 și 73 din Capitolul 8: Politica din domeniul concurenței din Anexa A al Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025 – 2029 prin Hotărârea Guvernului nr. 306/2025.

În acest scop, au fost elaborate Tabelele de concordanță pentru actele UE transpuse, conform art. 31 alin. (4) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, precum și a Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene nr. 1171/2018.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Consiliul Concurenței, în scopul respectării prevederilor art. 9 din Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239/2008 și art. 20 alin. (1) lit. a) din

Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, la 26 martie 2025 a plasat pe pagina web oficială a autorității, anunțul cu privire la inițierea procesului de elaborare a proiectului Regulamentului privind ajutoarele de stat pentru dezvoltare regională, astfel încât orice persoană interesată să poată prezenta propuneri în acest sens. A se vedea link-ul: <https://www.competition.md/featured/initierea-elaborarii-proiectului-regulamentului-privind-ajutoarele-de-stat-pentru-dezvoltare-regionala/>

În conformitate cu prevederile art. 11 al Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239/2008, și art. 32 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, proiectul va fi supus consultărilor publice și remis spre avizare părților interesate prin expedierea acestuia autorităților interesate: Ministerul Finanțelor, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerului Energiei, Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Mediului, Biroului Național de Statistică, Agenția Proprietății Publice, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Banca Națională a Moldovei, Cancelaria de Stat și Congresul Autorităților Locale din Moldova. Totodată, proiectul urmează a fi plasat pe pagina oficială a Consiliului Concurenței pentru consultarea opiniei publice a altor părți interesate.

7. Concluziile expertizelor

Consiliul Concurenței în temeiul art. 36 alin. (5) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, va efectua expertiza anticorupție a proiectului de Regulament în conformitate cu Metodologia de efectuare a expertizei anticorupție aprobată de Centrul Național Anticorupție, iar rezultatele acesteia vor fi incluse în sinteză.

Proiectul Regulamentului urmează a fi remis la Centrul de Armonizare a Legislației pentru a fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene, în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea cu privire la actele normative nr.100/2017.

Conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul Regulamentului urmează a fi transmis, în procesul de avizare, către Ministerul Justiției pentru a fi supus expertizei juridice.

Rezultatele acestor expertize urmează a fi incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul este corelat cu prevederile actelor normative primare în vigoare, care

se află în conexiune.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului de Regulament ar trebui să fie combinată cu o transparență sporită, un control eficient și continuu al respectării normelor privind ajutoarele de stat, precum și evaluări eficace. Regulamentul este conceput pentru a oferi orientări autorităților publice implicate în planificarea măsurilor de sprijin ce vizează dezvoltarea regională, desfășurarea evaluărilor, raportarea și monitorizarea ajutoarelor existente.

Proiectul de act normativ nu necesită suport în implementare pentru a atinge obiective, implicarea unor instituții, înființarea de structuri noi sau capacități de competență, resurse umane suplimentare.

Președinte

Alexei GHERȚESCU